

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

MEMORANDUM

**w sprawie programu rządowego dla obszaru oddziaływania
pierwszej elektrowni jądrowej w Polsce**

Data: 12.04.2022

Akceptacja: Marszałek Województwa Pomorskiego

Status: Dokument przekazany Prezesowi Rady Ministrów w dniu 14 kwietnia 2022 r.

I. PODSTAWOWE INFORMACJE

Powrót do idei budowy elektrowni jądrowej (EJ) w Polsce

1. W latach 1982 – 1990 na pograniczu gmin Gniewino i Krokowa budowana była Elektrownia Jądrowa Żarnowiec. Projekt został przerwany, co spowodowało zapaść społeczną i ekonomiczną okolicznych terenów. Równoległe z budową EJ realizowana miała być umowa („kontrakt społeczny”) pomiędzy dyrekcją budowy a wojewodą gdańskim, zgodnie z którą w budżecie państwa zarezerwowano środki finansowe na budowę inwestycji użyteczności publicznej na obszarze gmin lokalizacyjnych – dróg, infrastruktury społecznej i technicznej. Z uwagi na przerwanie budowy EJ prawie żadna z zaplanowanych inwestycji nie została zrealizowana.
2. Pierwsze sygnały o powrocie do pomysłu budowy elektrowni jądrowej pojawiły się w 2005 r., gdy w przyjętej przez Radę Ministrów *Polityce Energetycznej Polski do 2025 r.* wskazano na konieczność wdrożenia energetyki jądrowej jako narzędzia służącego dywersyfikacji nośników energii pierwotnej. Zaktualizowana w 2010 r. *Polityka energetyczna Polski do 2030 r.* (Uchwała Nr 157/2010 Rady Ministrów z dnia 29 września 2010 r.) przewiduje budowę dwóch elektrowni jądrowych w Polsce.
3. W styczniu 2007 r. powołano sejmową komisję ds. energetyki jądrowej.
4. 13 stycznia 2009 r. uchwałą Rady Ministrów Nr 4/2009 w sprawie działań podejmowanych w zakresie rozwoju energetyki jądrowej podjęto decyzję o opracowaniu Programu Polskiej Energetyki Jądrowej (PPEJ), którego pierwszy projekt powstał w 2010 r. Odpowiedzialnym za realizację tego zadania został, powołany w maju 2009 r., Pełnomocnik Rządu do spraw Polskiej Energetyki Jądrowej.
5. W styczniu 2010 r. Ministerstwo Gospodarki przedstawiło listę 28 propozycji lokalizacji elektrowni, w tym również w województwie pomorskim (gminy Choczewo, Gniewino i Krokowa). Swoją gotowość do współpracy i dialogu z potencjalnym inwestorem oraz z ówczesnym Ministerstwem Gospodarki ww. gminy zadeklarowały już w 2008 r.
6. We wrześniu 2013 r. parafowane zostało porozumienie pomiędzy spółkami: PGE, Tauron, Enea i KGHM dotyczące nabycia udziałów w spółce celowej, powołanej do budowy i eksploatacji elektrowni jądrowej.
7. 28 stycznia 2014 r. Rada Ministrów przyjęła program wieloletni pod nazwą „*Program polskiej energetyki jądrowej*” (Uchwała Nr 15/2014 Rady Ministrów; Monitor Polski z 24 czerwca 2014 poz. 502).
8. Pod koniec stycznia 2014 r. podpisano porozumienie o współpracy pomiędzy spółką PGE EJ1, władzami gmin z województwa pomorskiego, na których potencjalnie ma powstać przyszła elektrownia jądrowa oraz samorządem województwa pomorskiego.
9. Zgodnie z projektem *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* potrzeba rozwoju energetyki jądrowej w Polsce jest nadal podtrzymywana.

Potencjalna lokalizacja elektrowni jądrowej

10. W ramach wstępnej oceny w 2011 r. jako najbardziej prawdopodobne lokalizacje elektrowni jądrowej wskazano:
 - a) dwie lokalizacje: Choczewo i Lubiato-Kopalino (gmina Choczewo, powiat wejherowski, województwo pomorskie);
 - b) Gąski (gmina Mielno, powiat koszaliński, województwo zachodniopomorskie);
 - c) Żarnowiec (gmina Krokowa, powiat pucki oraz gmina Gniewino, powiat wejherowski, województwo pomorskie).
11. Ostatecznie, po wstępnych analizach do dalszych badań na potrzeby opracowania oceny oddziaływania na środowisko wytypowano dwie lokalizacje z województwa pomorskiego – Żarnowiec (gm. Krokowa, gm. Gniewino) oraz Lubiato-Kopalino (gm. Choczewo).
12. W dniu 22 grudnia 2021 r. odpowiedzialna za przygotowanie inwestycji spółka Polskie Elektrownie Jądrowe Sp. z o.o. wskazała Lubiato-Kopalino w gminie Choczewo jako lokalizację preferowaną.
13. Elektrownia Jądrowa z uwagi na skalę inwestycji będzie oddziaływać nie tylko na gminę lokalizacyjną ale również ościennie: Gniewino, Krokowa, Wicko, Nowa Wieś Lęborska, Łęczyce, Lębork, zlokalizowane w powiecie wejherowskim, puckim i lęborskim.

Harmonogram prac

Pierwotnie zakładany harmonogram budowy pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej został znacząco przekroczony. Opóźnienia mają bezpośredni wpływ na politykę gospodarczą gmin, na obszarach których wskazywano potencjalne lokalizacje.

Tabela 1. Harmonogram prac nad budową elektrowni jądrowej.

Zadanie	Pierwotny harmonogram*	Harmonogram wg Aktualizacji PPEJ **	Stan faktyczny
Uchwalenie PPEJ	do 12.2010 r.	-	01.2014 r.
Wybór lokalizacji i technologii	do 12.2016 r.	2021 r.	12.2021 r. – wskazanie preferowanej lokalizacji 2022 r. - wybór technologii (?)
Projekt techniczny i zezwolenia	do 12.2018 r.	2026 r.	do 12.2026 r. (?)
Wybudowanie elektrowni	do 12.2024 r.	2033 r. - oddanie do eksploatacji pierwszego bloku; 2035 r. - oddanie do eksploatacji drugiego bloku; 2037 r. - oddanie do eksploatacji trzeciego bloku	do 12.2037 r. (?)

* Działania dotyczące prac przygotowawczych i budowy elektrowni jądrowej wg PPEJ.

** Aktualizacja PPEJ z października 2020 r.

II. UWARUNKOWANIA LOKALNE

Lokalizacja elektrowni będzie mieć społeczno-gospodarcze oraz środowiskowe oddziaływanie w szczególności na trzy powiaty regionu: pucki, wejherowski i lęborski.

Ludność

1. Analizowany obszar, ze względu na położenie w Obszarze Metropolitalnym Gdańsk-Gdynia-Sopot, cechuje wysoka atrakcyjność osiedleńcza i turystyczna. Powiaty zlokalizowane są w strefie nadmorskiej, a ich stolice: Puck, Wejherowo i Lębork wykształciły własne funkcje przemysłowe, usługowe i administracyjne, sprawnie obsługując obszar między najważniejszymi biegunami rozwoju regionu: sąsiednim Słupskiem i Trójmiastem. Tym samym stanowią one ważne ośrodki lokalnego wzrostu społeczno-gospodarczego w tej części województwa, co dodatkowo wzmacnia położenie wzdłuż ciągu komunikacyjnego trasy S6, łączącej Trójmiasto z zachodnią granicą Polski.
2. Obszar trzech wyżej wskazanych powiatów zamieszkuje ponad 373 tys. osób, co stanowi 16% ludności województwa. Notowany jest tu stały wzrost populacji, zachodzący dzięki dodatniemu¹ przyrostowi naturalnemu i saldu migracji². Podobnie jak w innych regionach kraju, widoczny jest tu jednak także proces starzenia się ludności, przejawiający się wzrostem odsetka mieszkańców w wieku poprodukcyjnym oraz spadkiem udziału mieszkańców w wieku produkcyjnym i przedprodukcyjnym względem ludności ogółem. Struktura demograficzna jest jednak korzystniejsza niż średnio w województwie³.

Gospodarka

3. Północna część województwa pomorskiego charakteryzuje się przeciętnymi wskaźnikami rozwoju społeczno-gospodarczego. Podregiony słupski i gdański, w których skład wchodzi powiaty objęte oddziaływaniem potencjalnej elektrowni jądrowej, w ostatnich dziesięciu latach utrzymywały niezmienny udział w pomorskim PKB, oscylujący w granicach 30%⁴, zaś PKB *per capita* stanowiło około 75-78% średniej wojewódzkiej.⁵
4. Liczba pracujących⁶ na obszarze analizowanych powiatów systematycznie rośnie. Ponad połowę stanowią pracujący w sektorze usługowym i udział ten w ostatnich latach zwiększał się⁷, przy malejącym odsetku osób pracujących w przemyśle i budownictwie oraz rolnictwie. Liczba bezrobotnych i stopa bezrobocia rejestrowanego na przestrzeni ostatnich lat spadły, jednak poziom bezrobocia w każdym z powiatów nadal jest wyższy niż średni w

¹ Odpowiednio: powiat lęborski (jako jedyny z obszaru ujemny przyrost naturalny) -1,17, powiat pucki 0,97, powiat wejherowski 2,41. Dane za 2020 rok, GUS BDL

² Odpowiednio: przyrost naturalny 2,21 osoby na 1000 mieszkańców, wobec ujemnego przyrostu ujemnego -0,50 dla całego województwa w 2020 r. oraz saldo migracji 13,13 osób na 1000 mieszkańców wobec 1,74 dla całego województwa w 2020r. Dane GUS BDL

³ 19% wobec 17% w grupie osób w wieku przedprodukcyjnym i 18% wobec 21% w wieku poprodukcyjnym. Dane GUS BDL na 2020 rok

⁴ W 2019 r. PKB w podregionie słupskim i gdańskim osiągnięto 29,8% PKB województwa; dane GUS.

⁵ W 2019 r. 74,6% łącznie w podregionie słupskim i wejherowskim, wobec 154,6% w podregionie trójmiejskim; dane GUS.

⁶ Bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, duchownych i pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego. Dane łącznie z rolnictwem indywidualnym i pracującymi w organizacjach, fundacjach, związkach (SOF), według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

⁷ Z 52,1% w 2010 r. do 54,8% w 2020 r.; dane GUS.

województwie⁸. Niższe od średniej krajowej i wojewódzkiej (pomimo znacznego wzrostu w ostatnich latach) jest przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto – w 2020 r. wynosiło w granicach 84-88% przeciętnego wynagrodzenia w regionie⁹.

5. Analizowany obszar cechuje wysoka przedsiębiorczość, zarówno w skali województwa jak i kraju¹⁰, co powoduje, że skoncentrowanych jest tu 15,6% zarejestrowanych podmiotów gospodarczych regionu, z czego 97,5% stanowią mikroprzedsiębiorstwa. Znaczący udział w strukturze podmiotów gospodarczych mają firmy związane z usługami hotelarskimi, gastronomicznymi i budowlanymi, co sprawia, że obszar nie jest miejscem dużych inwestycji. W 2020 r. nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach stanowiły tu niecałe 9% ogółu nakładów w regionie. Niewysoka jest też wartość środków trwałych, którymi dysponują firmy – 7,9% środków regionalnych. Obszar ten nie przyciąga wielu zagranicznych inwestorów – skupia jedynie 6,5% podmiotów z kapitałem zagranicznym spośród wszystkich podmiotów w regionie, chociaż działają tu prężne, liczące się w kraju i za granicą firmy oraz istotni eksporterzy z różnych branż.

Warto wyróżnić m.in. następujące firmy:

- branży metalowej – Balex Metal, Redcom;
- branży budowlanej i przetwórstwa drzewnego – Markisol International, Porta KMI Poland, Korporacja Budowlana Dom, Wikęd, P&P;
- branży teletechnicznej i energetycznej – Textel, Eura-Tech;
- przetwórstwa spożywczego – Dagoma, Agro Fish, Graal, Farm Frites Poland S.A.;
- przetwórstwa przemysłowego – Alteams Poland;
- branży zbrojeniowej – NFM;
- handlu - Plichta sp. z o.o. s.k.

Inne ważne branże analizowanego obszaru to: turystyka, sport i rekreacja, BPO/SSC, usługi finansowe i biznesowe oraz transport, logistyka i motoryzacja.

Ważnym wyzwaniem dla obszaru bezpośredniego oddziaływania elektrowni jądrowej jest zapewnienie dywersyfikacji struktury gospodarczej, umożliwiającej trwały rozwój tego obszaru, z uwzględnieniem planowanych funkcji energetycznych o strategicznym znaczeniu dla kraju.

6. Stymulującym czynnikiem rozwojowym obszaru jest obecność Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej (PSSE), która posiada na terenie analizowanych powiatów dwa tereny inwestycyjne: Rumia Invest Park i Żarnowiec Szatniowce, dysponujące łącznie około 11 ha¹¹. PSSE wpływa na potencjalną atrakcyjność inwestycyjną omawianych powiatów, która w skali regionu i kraju jest dość wysoka. Najlepiej wypada powiat pucki, który w rankingu Polskiej Agencji Inwestycji i Handlu z 2017 r. został szczególnie wyróżniony na tle województwa i

⁸ Wśród analizowanych trzech powiatów, na koniec 2021 r. najwyższą stopę bezrobocia notował powiat łęborski – 10,3%, zaś najniższą wejherowski – 5,5%; średnia dla województwa – 5,1%.

⁹ W 2020 r. przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w województwie pomorskim wynosiło 5 484,46 zł, a dla powiatu łęborskiego - 4 800,59 zł; puckiego - 4 741,10; wejherowskiego - 4 620,89 zł; dane GUS.

¹⁰ Wysoki odsetek osób fizycznych w wieku produkcyjnym prowadzących działalność gospodarczą - wyższy w stosunku do regionu i kraju; w 2020 r. przewaga analizowanych powiatów w stosunku do średniej krajowej przedstawiała się następująco: 5,6 p.p. w łęborskim, 9,6 p.p. w wejherowskim, 10,9 p.p. w puckim.

¹¹ Dane na podstawie:

<http://mapa.strefa.gda.pl/#zoom=10&lat=7288161.66337&lon=2031241.64901&layers=B000FFFFFTTT> (stan na luty 2022 r.).

uzyskał ponadprzeciętną ocenę we wszystkich analizowanych kategoriach (gospodarki narodowej, przemysłu, handlu, usług turystycznych oraz usług profesjonalnych)¹².

7. Mimo, iż dostępność transportowa analizowanego obszaru nadal jest niewystarczająca, w ostatnich latach nastąpiła poprawa w tym zakresie, co sprzyja wzrostowi atrakcyjności lokalizacyjnej i inwestycyjnej. Istotne były inwestycje wojewódzkie poprawiające dojazd do Trójmiasta (np. droga nr 218 - dojazd z Wejherowa) oraz poprawa standardów wewnątrz obszaru (np. droga nr 214 na odcinku Łeba - Białogarda wraz z budową obwodnicy Wicka). Z kolei dla Półwyspu Helskiego duże znaczenie miały przebudowa drogi wojewódzkiej nr 216 oraz rewitalizacja i modernizacja tzw. „Helskiego Korytarza Kolejowego” (linii kolejowej nr 213 Reda - Hel), które zwłaszcza w sezonie letnim poprawiły dostępność i komfort podróżujących turystów. Do poprawy dostępności drogowej obszaru przyczyni się z pewnością realizacja dalszych odcinków drogi ekspresowej S6 pomiędzy Słupskiem a Bożympołem Wielkim. Istotną inwestycją jest również realizacja przez PKP PLK S.A. prac na linii kolejowej nr 202 na odcinku Gdynia Chylonia - Słupsk, w ramach którego mają powstać wydzielone dla ruchu aglomeracyjnego dwa tory na odcinku Rumia - Wejherowo. Warto także wspomnieć o realizacji projektów dokumentacyjnych niezbędnych do realizacji inwestycji kolejowych w przyszłej perspektywie finansowej UE (na liniach 213 Reda - Hel oraz 229 Lębork - Nowa Wieś Lęborska).
8. Dostępność transportowa analizowanego obszaru jest zróżnicowana. W zasięgu 60 minutowej dostępności indywidualnym transportem samochodowym do Trójmiasta znajduje się znaczna część mieszkańców powiatu puckiego i wejherowskiego. Północna część powiatów lęborskiego i wejherowskiego (pas wybrzeża) posiada ograniczoną dostępność do miasta powiatowego¹³. Dotyczy to również części powiatu puckiego, zwłaszcza części północno-zachodniej oraz Helu.¹⁴
9. Analizowany obszar jest zróżnicowany pod względem gęstości dróg gminnych i powiatowych o twardej nawierzchni. Najlepiej pod tym względem wypada powiat pucki (90,4 km na 100 km²), a następnie wejherowski (68,0). Gęstość ww. dróg w powiecie lęborskim jest niższa niż średnio w województwie - 52,8 (Pomorskie - 67,4)¹⁵.
10. Na terenie analizowanych powiatów znajduje się pięć portów morskich: w Łebie, Helu, Pucku, Jastarni i Władysławowie, a także liczne przystanie. Port we Władysławowie jest jednym z ważniejszych portów pod względem ilości wyladowywanej ryby, liczby obsługiwanych kutrów rybackich i wyposażenia. Dysponuje doskonałym zapleczem przetwórczym i chłodniczym dla przemysłu rybnego. Pełni również funkcję żeglarskiej mariny. Jednostki pływające mogą się tutaj zaopatrzyć w paliwo, prowiant i wodę, dokonać niezbędnych napraw i remontów. Port morski w Łebie pełni funkcję rybacką i turystyczną. Znajdują się w nim przystań jachtowa i nabrzeża rybackie. Porty w Pucku, Helu i Jastarni są portami z przystanią rybacką i mariną jachtową. Stanowią bazy dla floty rybackiej i rozwijającej się żeglugi turystycznej, a także są ośrodkami sportów wodnych.

¹² Na podstawie: Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2017: województwo pomorskie, PAIH, Warszawa, 2017.

¹³ Powyżej 30 minut dostępności indywidualnym transportem samochodowym.

¹⁴ Regionalny Program Strategiczny w zakresie mobilności i komunikacji, Uchwała nr 105/323/22 Zarządu Województwa Pomorskiego z dnia 3 lutego 2022 r.

¹⁵ Dane GUS dla 2020 r.

11. Na omawianym obszarze występują korzystne warunki dla rozwoju energetyki odnawialnej, w tym szczególnie energetyki wiatrowej. Spośród zainstalowanej mocy instalacji OZE w województwie pomorskim, 27% znajduje się w analizowanych trzech powiatach. Zdecydowaną większość stanowią turbiny wiatrowe, które generują 29% zainstalowanej mocy całego regionu¹⁶. W powiecie lęborskim funkcjonuje druga co do wielkości w regionie farma wiatrowa generująca moc 94,5 MW oraz jedna z dwóch w województwie instalacja OZE wykorzystująca biomasę, w powiecie wejherowskim trzecia w pomorskim rankingu biogazownia, a w lęborskim jedna z dwóch w województwie instalacja OZE wykorzystująca biomasę. Ponadto w powiecie wejherowskim działa największa w Polsce elektrownia szczytowo-pompowa Żarnowiec o mocy 716 MW (42,5% mocy zainstalowanej w województwie) (w systemie pracy turbinowej, tj. podczas produkcji energii elektrycznej). W odróżnieniu od klasycznych OZE pełni ona funkcję stabilizującą system elektroenergetyczny, polegającą na łagodzeniu krzywej dobowego obciążenia Krajowego Systemu Elektroenergetycznego oraz pokrywania nagłych ubytków i przyrostów poboru mocy występujących w tym systemie.
12. Dostęp do komunalnych usług sieciowych jest w powiatach zróżnicowany. Pod względem dostępu do sieci wodno-kanalizacyjnej zdecydowanie pozytywnie wyróżnia się powiat pucki, w którym odsetek ludności przyłączonych do sieci jest wyższy od średniego w województwie i plasuje powiat na 5-7 miejscu wśród pomorskich powiatów. Powiat lęborski i wejherowski cechują niższe wskaźniki w tym względzie niż średnie w województwie. Powiat pucki z kolei, charakteryzuje się relatywnie niskim odsetkiem osób przyłączonych do sieci gazowej (nieco ponad 31%). Nie tylko odsetek ten jest znacznie niższy od średniego w województwie, to jeszcze spośród powiatów ziemskich stanowi połowę tego, jaki charakteryzuje najlepszy w tym rankingu powiat gdański. W dwóch pozostałych powiatach odsetek osób korzystających z sieci gazowej oscyluje wokół średniej w województwie¹⁷. Mieszkańcy powiatu puckiego są też bardziej proekologiczni niż mieszkańcy większości pozostałych powiatów, gdyż udział odpadów zbieranych selektywnie w stosunku do ogólnej masy odpadów jest tu zdecydowanie wyższy niż średni w województwie¹⁸. W powiecie lęborskim natomiast wskaźnik nie osiąga średniej wojewódzkiej¹⁹.
13. Obszar skupia 12% szkół ponadpodstawowych²⁰ w regionie. Ze względu na bliskość uczelni w Słupsku i Trójmieście nie ma tu ważnych ośrodków naukowych. Jedyne uczelnie wyższe w regionie to Kaszubsko-Pomorska Szkoła Wyższa w Wejherowie (kierunki w zakresie nauk społecznych, ekonomii, ochrony środowiska oraz zdrowia i opieki społecznej) oraz filia gdyńskiej Wyższej Szkoły Administracji i Biznesu im. E. Kwiatkowskiego w Lęborku (kierunki w zakresie zarządzania i bezpieczeństwa) . Na obu uczelniach kształci się blisko 500 studentów²¹, z czego 69% to kobiety. Odsetek absolwentów tych uczelni to niespełna 1% absolwentów wszystkich uczelni wyższych w województwie pomorskim²². Na uwagę zasługuje

¹⁶ 246,45 MW spośród 852 MW zainstalowanej mocy w województwie. Dane URE wg stanu z 30 grudnia 2021.

¹⁷ Dane GUS BDL dla 2020 roku

¹⁸ W 2020 r. 48,9%, wobec średniego w województwie - 43,4%. Dane GUS BDL

¹⁹ Wynosi 41,5%. Dane GUS BDL

²⁰ Szkoły ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne i policealne ogółem, dane za 2020 rok GUS BDL

²¹ Odpowiednio dla Lęborka 177 studentów, Wejherowa 318 studentów dane za 2020 rok GUS BDL

²² Dane za 2020 rok, GUS BDL

też Kaszubski Uniwersytet Ludowy zajmujący się sprawami oświaty i kultury regionu Kaszub. W Starbieniu k. Choczewa (powiat wejherowski) znajduje się filia KUL, w której się mieści m.in. Ośrodek Edukacji Ekologicznej i pracownie rzemiosła artystycznego.

14. Ze względu na bliskość Trójmiasta i Słupska, pod względem dostępu do infrastruktury i kadry medycznej analizowany obszar wypada statystycznie gorzej niż całe województwo. W 2020 r. na 10 tys. mieszkańców przypadło tu prawie 23 łóżka w szpitalach ogólnych (wobec prawie 37 w regionie), 4,2 przychodnie (4,7 w województwie). Słaba jest też dostępność do miejscowej kadry medycznej – 14 lekarzy (22,1 w Pomorskiem) i 25 pielęgniarek i położnych (prawie 43 w regionie)²³. Warto jednak zaznaczyć, że realna dostępność do usług medycznych mieszkańców obszaru jest wyższa, gdyż korzystają oni z oferty usług medycznych (głównie specjalistycznych) w większych sąsiadujących ośrodkach (w Słupsku i Trójmieście).
15. Walory przyrodnicze obszaru (Nadmorski Park Krajobrazowy, szerokie piaszczyste plaże, klify, długa linia brzegowa wraz z zatoką) oraz kulturowe (liczne obiekty kultury, w tym muzea, rozwinięta kultura kaszubska z interesującym rzemiosłem ludowym, architekturą i dziedzictwem kulinarnym) stanowią silną podstawę dla rozwoju turystyki (zwłaszcza wodnej - żeglarskiej i windsurfingu). Turystyka jest jedną z najważniejszych dziedzin gospodarki tego obszaru, mimo że cechuje ją silna sezonowość. Istniejąca baza noclegowa stanowi znaczną część pomorskiej oferty nad tzw. „otwartym morzem”. Dotyczy to zwłaszcza powiatu puckiego z Półwyspem Helskim, który jest jednym z najchętniej odwiedzanych miejsc w Polsce - zajmuje 12. lokatę w kraju wśród powiatów pod względem liczby turystów korzystających z noclegów na 1000 mieszkańców²⁴. Obszar analizowanych trzech powiatów dysponuje znaczącą bazą noclegową koncentrując 33,7%²⁵ turystycznych miejsc noclegowych regionu. W 2020 r. z noclegów skorzystało tu niespełna 440 tys. turystów (22% turystów w regionie), podczas, gdy w 2019 r., przed pandemią COVID-19, było to prawie 638 tys. osób. Zainteresowanie turystów wypoczynkiem w tej części Polski nieustannie rośnie, o czym świadczy ponad 80-cio procentowy wzrost liczby turystów korzystających z noclegów w latach 2010-2019. Do największych ośrodków ruchu turystycznego należą Władysławowo, Łeba, Jastarnia, Krokowa i Hel.

III. PROPOZYCJA DZIAŁAŃ PO STRONIE ADMINISTRACJI CENTRALNEJ

1. Trwający od kilkunastu lat i planowany na minimum następne 15 lat proces przygotowań i budowy elektrowni jądrowej stanowią istotne wyzwania dla funkcjonowania gmin lokalizacyjnych i gmin sąsiednich oraz powiatów na terenie których leżą ww. gminy. Gminy te borykają się z koniecznością zapewnienia równowagi między utrzymaniem dotychczasowej atrakcyjności osiedleńczej, turystycznej i inwestycyjnej, przekształceniami w sferze społecznej i wizerunkowej, jak również potrzebą realizacji działań przygotowawczych do budowy elektrowni. Ponadto z uwagi na możliwe do wprowadzenia w sąsiedztwie potencjalnej

²³ Personel pracujący wg podstawowego miejsca pracy. Obliczenia własne na podstawie danych GUS.

²⁴ Wskaźnik ten w 2020 r. wynosił 3244 osoby, przy czym w województwie powiat pucki wyprzedza tylko Sopot (5163) i powiat nowodworski (3817). Dane GUS.

²⁵ Na podstawie danych GUS z VII 2021 roku.

lokalizacji EJ ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu, działające tam przedsiębiorstwa będą narażone na mniejsze możliwości rozwoju i związane z tym straty finansowe.

2. W celu zniwelowania negatywnych konsekwencji wynikających z trwających działań (jak również związanych z nimi opóźnień) dedykowanych budowie elektrowni jądrowej należy przyjąć *Strategiczny Program Rządowy (SPR)* pn. „Wzrost aktywności gospodarczej w bezpośrednim obszarze oddziaływania pierwszej w Polsce elektrowni jądrowej”.
3. Podstawa prawna SPR powinna wynikać w szczególności z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a także być powiązana z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, oraz tzw. ustawami specjalnymi.
4. Celem ogólnym SPR będzie uruchomienie i optymalne wykorzystanie potencjałów rozwojowych obszaru oddziaływania elektrowni jądrowej w związku z silnym impulsem inwestycyjnym, a następnie skokową zmianą lokalnych warunków życia i prowadzenia działalności gospodarczej, jakie spowoduje realizacja tej strategicznej dla całego kraju inwestycji.
5. SPR będzie realizowany poprzez kompleksowe działania inwestycyjne i nieinwestycyjne, służące przygotowaniu infrastruktury niezbędnej do budowy EJ, jak również aktywizacji społeczno-gospodarczej obszaru jej oddziaływania. SPR obejmie m.in. przedsięwzięcia:
 - a) administracji rządowej, zwłaszcza w zakresie rozwoju i dostosowania infrastruktury transportowej i gospodarczej;
 - b) jednostek samorządu terytorialnego z ww. obszaru funkcjonalnego, które będą wspierane m.in. dotacjami celowymi z poziomu rządowego w zakresie realizacji wybranych zadań własnych (w tym budowy, modernizacji i utrzymania infrastruktury technicznej i społecznej).
6. Zasięg oddziaływania SPR powinien – zgodnie z projektem *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030* – objąć Obszar Funkcjonalny Rozwoju Energetyki Jądrowej (OFREJ), a więc powiaty: pucki, wejherowski i lęborski.

Rysunek 1. Obszar objęty zasięgiem SPR.

7. Część przedsięwzięć ujętych w SPR mogłaby zostać sfinansowana w ramach preferencji bądź odrębnych kopert finansowych z programów i funduszy rządowych, np.: Rządowego

Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych, Rządowego Funduszu Inwestycji Lokalnych, Rządowego Funduszu Rozwoju Dróg, czy Krajowego Programu Kolejowego.

8. Część zadań proponowanych do ujęcia w ramach SPR powinna stanowić wkład do planu współpracy i planu rozwoju, o którym mowa w par. 3.1 Porozumienia o współpracy, podpisanego w dniu 11 lutego 2022 roku w Wejherowie, pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnemu na rzecz współpracy z Polskimi Elektrowniami Jądrowymi oraz podmiotami i instytucjami z PEJ współpracującymi, w zakresie wszelkich spraw związanych z tą inwestycją. Oba mechanizmy wsparcia OFREJ powinny mieć charakter spójny, przy czym zakres proponowanego SPR jest ze swojej istoty szerszy, wykraczając poza możliwości decyzyjne i realizacyjne stron Porozumienia i wymagając interwencji z poziomu administracji rządowej.
9. Niezależnie od powyższego, szansą na realizację części postulatów wskazanych w SPR oraz „Programie polskiej energetyki jądrowej” jakim jest dążenie do racjonalnej maksymalizacji udziału krajowych podmiotów powinny być regulacje na poziomie ustawowym dotyczące wymogu opracowania przez Inwestora „Planu łańcucha dostaw materiałów i usług” na etapie uzyskiwania pozwolenia na budowę.
10. SPR powinien składać się z następujących pakietów przedsięwzięć:²⁶

I. Dostępność transportowa

- 1) Realizacja połączenia drogowego (zamiennego dla koncepcji połączenia elektrowni jądrowej drogą krajową od Węzła Łęczyce (S6)), na odcinku: „Węzeł Wschód” (S6) – Wschodnia Obwodnica Łęborka – DW 214 - DW 213 -DP1430G wraz z budową obejść miejscowości Wrzeście, Maszewko, Strzeszewo, Borkowo Łęborskie, Kurowo i Biebrowo. W przypadku wyboru wariantu preferowanego przez GDDKiA realizacja inwestycji komplementarnych:
 - a) Budowa obwodnicy Łęborka od w. „Łębork Wschód” do drogi wojewódzkiej (DW 214).
 - b) Modernizacja DW nr 213 na odcinku Wicko-Celbowo (skrzyżowanie z DW nr 216).
- 2) Modernizacja DW nr 218 na odcinku od skrzyżowania z DW nr 224 do Krokowej (skrzyżowanie z DW nr 213) wraz z budową obwodnicy zachodniej Wejherowa.
- 3) Budowa Węzła Łębork Południe w ciągu drogi S6 na skrzyżowaniu z DW214 w miejscowości Rybki.
- 4) Budowa nowego połączenia drogowego od węzła „Matarnia” w ciągu Obwodnicy Zachodniej Trójmiasta przez Port Lotniczy Gdańsk do węzła „Miszewo” w ciągu Obwodnicy Metropolitalnej Trójmiasta.
- 5) Budowa Drogi Czerwonej od węzła „Chylonia” do Terminala Pasażerskiego w Porcie Gdynia.
- 6) Budowa (Via Maris) od węzła „Gdynia Północ” do włączenia w DW nr 216 wraz z Obwodnicą Władysławowa.
- 7) Budowa nowego połączenia drogowego (Nowa Kielnieńska) od węzła „Wysoka” w ciągu Obwodnicy Zachodniej Trójmiasta do węzła „Chwaszczyno” w ciągu drogi ekspresowej S6 oraz Obwodnicy Metropolitalnej Trójmiasta.
- 8) Przebudowa sieci dróg powiatowych i gminnych służących poprawie dostępności do węzłów na trasie S6 oraz do dróg wojewódzkich, a także dróg dojazdowych na plac budowy elektrowni, w szczególności:
 - nr 151012G (Kielno – DW nr 218) dowiązującej się do węzła drogowego „Koleczkowo”,
 - nr 1451G (Kniewo – DK nr 6 – Luzino – Łebno),

²⁶ Realizacja części z przedsięwzięć ujętych w pakietach powinna nastąpić przed rozpoczęciem budowy EJ.

- nr 1454G (Chynowie – Strzebielino - Nawcz),
 - nr 1456G (Świetlino – Chmieleniec – Bożepole),
 - nr 1318G (Rekowo Lęborskie – Godętowo),
 - nr 1455G (Łęczyce - Kostkowo),
 - nr 1329G (Lębork – Mosty – DK nr 6),
 - nr 1325G (DK nr 6 – Dziechlino - Małoszyce – Lębork,
 - nr 1312G (Łebień – Rekowo Lęborskie),
 - nr 1310G (DK6-Chocielewko);
 - obejście Krokowej.
- 9) Odbudowa linii kolejowej nr 230 (Wejherowo – Garczegorze) wraz z elektryfikacją i budową drugiego toru.
 - 10) Odbudowa linii kolejowej nr 229 na odcinku Kartuzy-Sierakowice-Lębork-Łeba-nabrzeże południowe w Porcie Morskim Łeba wraz z elektryfikacją, jako dojazd (z wykorzystaniem linii kolejowej nr 230) do elektrowni jądrowej z pominięciem Trójmiasta.
 - 11) Budowa nowych i modernizacja istniejących ładowisk dla śmigłowców na potrzeby transportu materiałów i urządzeń do EJ oraz ratownictwa medycznego.
 - 12) Przebudowa portu w Łebie w celu poszerzenia jego funkcjonalności i wykorzystania na potrzeby transportu materiałów i urządzeń do EJ.

II. Rozwój gospodarczy

- 1) Dedykowane finansowanie dla pomorskich agend badawczych w celu identyfikacji i realizacji we współpracy pomorskiego biznesu oraz sektora akademickiego projektów B+R oraz wdrożeń wyposażających pomorskie firmy w technologie i zdolności istotne z punktu widzenia włączenia ich w krajowe oraz międzynarodowe łańcuchy dostaw związane z realizowaną inwestycją.
- 2) Systematyczne działania informacyjne i szkoleniowe dla pomorskich firm, w szczególności w zakresie wymagań, które będą miały zastosowanie przy realizacji planowanych zamówień, w celu ich włączenia w krajowe oraz międzynarodowe łańcuchy dostaw związane z realizowaną EJ.
- 3) Stworzenie specjalnego funduszu kompensacyjno-odtworzeniowego dla mikro, małych i średnich przedsiębiorstw zmuszonych w związku z realizacją EJ do zmiany profilu lub lokalizacji prowadzonej działalności gospodarczej.
- 4) Rekultywacja terenów po budowie Elektrowni Jądrowej w Żarnowcu z możliwością wykorzystania ich na inne cele inwestycyjne.
- 5) Wypromowanie w otoczeniu EJ nowych produktów turystycznych, w tym m.in.:
 - a) rozwój dróg rowerowych o charakterze turystycznym, w szczególności w powiązaniu z nadbałtycką trasą rowerową EuroVelo 10 (w szczególności w kontekście zmiany jej przebiegu w związku z preferowaną lokalizacją), sieci tras typu „single track”, marin i pomostów cumowniczych, tras konnych, oraz budowa toru do kajakarstwa górskiego,
 - b) stworzenie nad Jeziorem Żarnowieckim kompleksu turystycznego, wraz z mariną, infrastrukturą towarzyszącą i torem wodnym do morza,
 - c) stworzenie i wypromowanie oferty turystyki prozdrowotnej (uzdrowiskowej, medycznej, SPA & wellness, aquapark) z wykorzystaniem lokalnego potencjału w zakresie profilaktyki i rehabilitacji,
 - d) wsparcie rozwoju innych projektów tematycznych bazujących na produktowych wyróżnikach turystycznych odzwierciedlających atrakcyjność i charakter miejsca.

III. Edukacja i rozwój zasobów ludzkich

- 1) Edukacja ogólna: kompleksowy program edukacji i szkoleń dla dzieci oraz młodzieży w zakresie energetyki jądrowej, a także włączenie samorządowych instytucji w proces podnoszenia wiedzy i kwalifikacji nauczycieli w tym zakresie.
- 2) Kształcenie zawodowe: programy nauczania w szkołach średnich, w tym zawodowych, ukierunkowane na kształcenie do pracy przy budowie i eksploatacji elektrowni jądrowej oraz w jej otoczeniu gospodarczym.
- 3) Kształcenie ustawiczne: przygotowanie kadr niezbędnych do budowy oraz eksploatacji elektrowni jądrowej (system szkoleń dotyczących specjalistycznych kompetencji z zakresu energetyki jądrowej oraz współpraca środowisk gospodarczych, w tym przedsiębiorstw energetycznych, z uczelniami wyższymi oraz organami prowadzącymi szkoły zawodowe).
- 4) Edukacja i badania na poziomie akademickim: programy studiów oraz kursów uzupełniających w zakresie energetyki jądrowej oraz ich prowadzenie w ramach Związku Uczelni Fahrenheita w Gdańsku, a także badania naukowe dotyczące nowych rozwiązań w zakresie energetyki jądrowej - poprawy efektywności wytwarzania energii, jej przesyłu i magazynowania oraz obniżania kosztów jej produkcji, jak również rozwoju produkcji środków i preparatów radioaktywnych używanych w medycynie nuklearnej.

IV. Warunki życia i atrakcyjność osiedleńcza

- 1) Kontynuacja i zwiększenie skali realizowanego przez Polskie Elektrownie Jądrowe Sp. z o.o. Programu Wsparcia Rozwoju Gmin Lokalizacyjnych, a także uruchomienie dedykowanego funduszu/programu wsparcia lokalnych organizacji pozarządowych.
- 2) Budowa i rozbudowa lokalnej infrastruktury technicznej w miejscowościach gminy Choczewo i gmin sąsiadujących oraz w innych lokalizacjach, związanych z funkcjonowaniem podczas budowy i eksploatacji elektrowni jądrowej bazy socjalno-bytowej dla pracowników i ich rodzin, w tym:
 - a) sieci gazowej, wodociągowej, kanalizacji sanitarnej, oczyszczalni ścieków, infrastruktury gospodarki odpadami,
 - b) układu uliczno-drogowego (z drogami rowerowymi i chodnikami) wraz z oświetleniem,
 - c) dystrybucyjnych linii elektroenergetycznych.
- 3) Rozwój lokalnej infrastruktury społecznej, w tym:
 - a) podstawowej opieki zdrowotnej oraz usług zdrowotnych w zakresie profilaktyki i rehabilitacji,
 - b) lokalnej infrastruktury edukacyjnej, opiekuńczej oraz sportowo-rekreacyjnej i oferty czasu wolnego.
- 4) Wsparcie specjalistycznej ochrony zdrowia, w tym badania stanu zdrowia mieszkańców, szkolenia personelu w obszarze bezpieczeństwa radiologicznego (w tym postępowania w przypadku skażenia promieniotwórczego i leczenia choroby popromiennej) i wyposażenie szpitali (m.in. komory dekontaminacyjne, dział ochrony radiologicznej WSSE).

V. Infrastruktura elektroenergetyczna

- 1) Rozwój sieci elektroenergetycznej, w tym linii 440 kV oraz stacji elektroenergetycznych wyprowadzających moc z EJ, w szczególności:
 - a) budowa dedykowanych stacji elektroenergetycznych 400 kV, w tym stacji przyłączonej do linii 400 kV Żydowo Kierzkowo – Gdańsk Przyjaźń,
 - b) wyprowadzenie nowych linii 400 kV z dedykowanej EJ stacji elektroenergetycznej w kierunku stacji: Grudziądz oraz Bydgoszcz/Piła Krzewina,

- c) modernizacja istniejącej linii 400 kV Gdańsk Błonia – Olsztyn Mątki (przebudowa na linię dwutorową).
- 2) Powstanie nowych korytarzy wyprowadzających moc z planowanej EJ nie powinno kolidować z rozwojem morskiej energetyki wiatrowej, z którym wiąże się konieczność budowy w rejonie OFREJ nowych linii elektroenergetycznych 400 kV i rozbudowy istniejących stacji 400 kV.
- 3) Koncentracja inwestycji elektroenergetycznych w obszarze nadmorskim skutkować może potencjalnymi kolizjami z liczną zabudową i istniejącym zagospodarowaniem oraz obszarami o szczególnych walorach przyrodniczo-kulturowych i krajobrazowych. W celu minimalizacji potencjalnych konfliktów oraz umożliwienia gminom dostosowania swoich kierunków rozwoju niezbędne jest jak najszybsze wskazanie miejsc lokalizacji nowych elementów elektroenergetycznej.